

Handikapp- ersättning

Du som är över 19 år kan få handikappersättning om du behöver extra hjälp eller har extra kostnader på grund av varaktig sjukdom eller funktionsnedsättning. Det är inte graden av nedsättning av funktionsförmågan som är viktig när du söker ersättning, utan vilket hjälpbehov och vilka kostnader du har till följd av nedsättningen.

Vem kan få handikappersättning?

Om du är sjuk eller har funktionsnedsättning kan du få handikappersättning från och med juli månad det år du fyller 19 år (då rätten till vårdbidrag upphör). För att du ska få handikappersättning krävs att du behöver hjälp i din dagliga livsföring, hjälp för att arbeta eller studera eller att du har extra kostnader på grund av din sjukdom eller din funktionsnedsättning. Ditt behov av hjälp ska vara direkt kopplat till din funktionsnedsättning, och det ska vara fråga om hjälp med sådant som du inte själv kan göra på grund av funktionsnedsättningen.

Du behöver inte ha någon särskild sjukdom eller särskild funktionsnedsättning för att få handikappersättning. Men du ska ha ett läkarutlåtande som visar att du har en nedsättning av funktionsförmågan som påverkar din förmåga att klara av ditt dagliga liv, ditt arbete eller dina studier.

Du måste ha fått din funktionsnedsättning innan du fyllt 65 år, och du måste behöva stöd under minst ett år. Du får behålla din handikappersättning efter det att du fyllt 65 år om du fortfarande behöver stöd.

Du kan få handikappersättning om du arbetar här i landet. Om du inte arbetar måste du bo i Sverige för att kunna få handikappersättning. Det finns vissa undantag om du bor i ett EU/EES-land och är familjemedlem till någon som arbetar i Sverige.

Hur mycket får man i handikappersättning?

Handikappersättningen är 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet* beroende på vilket behov du har av hjälp och hur stora dina merkostnader är på grund av funktionsnedsättningen.

Så här mycket blir handikappersättningen 2013:

36 procent	16 020 kronor
53 procent	23 585 kronor
69 procent	30 705 kronor

Handikappersättningen är skattefri.

Om du enbart har höga merkostnader till följd av funktionsnedsättningen måste de uppgå till minst 12 683 kronor om året (28,5 procent av prisbasbeloppet) för att du ska få handikappersättning.

Om du är blind

Om du är blind eller saknar ledsyn får du handikappersättning med 30 705 kronor per år (69 procent av prisbasbeloppet). Om du också får hel sjukersättning eller aktivitetsersättning, eller hel ålderspension minskas handikappersättningen till 16 020 kronor per år (36 procent av prisbasbeloppet). Du kan få högre ersättning om du har särskilt stort hjälpbehov eller stora kostnader.

* Prisbasbeloppet följer prisutvecklingen i samhället. År 2013 är prisbasbeloppet 44 500 kronor

Med blind eller att sakna ledsyn menas att man på grund av nedsatt synförmåga inte säkert kan vistas eller orientera sig i en främmande miljö om man är ensam.

Om du är döv eller gravt hörselskadad

Om du är döv eller gravt hörselskadad får du handikappersättning med 16 020 kronor per år (36 procent av prisbasbeloppet). Du kan få högre ersättning om du har särskilt stort hjälpbehov eller stora kostnader.

Med döv eller gravt hörselskadad menas att man med hörapparat inte kan eller har mycket svårt att höra vad andra människor säger.

Hjälpbehov och merkostnader

Om du bara behöver hjälp men inte har några merkostnader, måste du behöva hjälp minst två timmar om dagen för att få handikappersättning. Behöver du särskild tillsyn och ständig uppsikt kan det också tas med i bedömningen.

Om du har både hjälpbehov och merkostnader gör Försäkringskassan en helhetsbedömning av ditt sammanlagda behov.

Hjälp med den dagliga livsföringen

Med hjälp i den dagliga livsföringen menas till exempel hjälp med personlig omvårdnad, av- och påklädning, inköp, matlagning, medicinering och skötsel av hushållsarbete som tvätt, strykning, klädvård och städning i hemmet. Till hjälp med daglig livsföring räknas också att komma till jobbet eller studierna. Det kan också vara praktisk hjälp på arbetsplatsen, till exempel med att ta fram pärmar och annat arbetsmaterial eller att komma till och från en matsal.

Kostnader för hjälpbehov i den dagliga livsföringen

Om du behöver kommunal städhjälp kan du få handikappersättning för de kostnader som kommunen tar ut. I vissa fall kan du också få ersättning för privat städhjälp upp till det belopp som motsvarar kommunens avgift. Men om en anhörig får ersättning för att hjälpa dig med den dagliga livsföringen räknas inte det som kostnad utan som tid för hjälp.

Extra kostnader

Om du ska få handikappersättning på grund av extra kostnader måste det finnas ett direkt samband mellan kostnaderna och funktionsnedsättningen. Det får inte finnas någon annan stödform som täcker kostnaderna som stat, kommun eller landsting är huvudansvarig för. Det ska heller inte vara en kostnad som de flesta människor har.

Kostnader för hjälpmedel

Du kan få handikappersättning till exempel för kostnader som du har för extra utrymme i bostaden som behövs för vårdutrustning, tekniska hjälpmedel eller som behandlingsrum. Du kan också få ersättning för kostnader för hyra eller inköp av hjälpmedel. Det gäller även anpassning av dator eller speciella datorprogram som du behöver på grund av din funktionsnedsättning. Det ska heller inte vara en kostnad som de flesta människor har.

Hälso- och sjukvård

Du kan få handikappersättning för behandlingar inom den öppna hälso- och sjukvården som ingår i högkostnadsskyddet. Högkostnadsskyddet innebär att du inte behöver betala mer än ett visst belopp i patientavgifter under ett år. Det gäller när du besöker en läkarmottagning och när du får så kallad sjukvårdande behandling, det vill säga vård som ges av till exempel distriktssköterska eller sjukgymnast.

Läkemedel

Du kan få handikappersättning för läkemedel som du behöver på grund av din funktionsnedsättning.

Förbrukningsartiklar

Man kan i många fall få ersättning från sjukvården för förbrukningsartiklar. Men om du själv måste betala för dessa förbrukningsartiklar kan du i vissa fall få ersättning för den kostnaden.

Specialkost

Om du har extra kostnader för specialkost som du behöver på grund av din funktionsnedsättning kan du få ersättning för dessa kostnader. Konsumentverket gör beräkningar om kostnader för olika typer av specialkost. För att du ska

få ersättning för specialkost måste du ha blivit ordinerad den av läkare, dietist eller motsvarande.

Tandvård

Du kan få viss ersättning för tandvård som beror på din funktionsnedsättning.

Kostnader för resor

Allmänna kommunikationer

Om du inte kan använda allmänna kommunikationer på grund av din funktionsnedsättning och därför får extra kostnader för dina resor kan du få viss ersättning. Det gäller till exempel om du måste använda färdtjänst och betalar för det. Du kan få ersättning för hela avgiften. Avdrag görs för vad resorna skulle ha kostat om du hade rest med allmänna kommunikationer.

Egen bil

Om du reser med egen bil på grund av att du inte kan använda allmänna kommunikationer kan du få handikappersättning för sjuk- och behandlingsresor och resor till och från arbete och studier. När det gäller resor till och från arbete och studier minskas ersättningen med ett belopp som motsvarar vad resorna skulle ha kostat om du hade använt allmänna kommunikationer. För andra resor i det dagliga livet kan du få ersättning med 2 225 kronor om året (5 procent av prisbasbeloppet). Kan du visa att du har högre kostnader kan du få högre ersättning.

Övriga kostnader

Köp av särskild hushållsutrustning

Om du behöver köpa till exempel tvättmaskin, diskmaskin eller speciell dammsugare på grund av din funktionsnedsättning kan du få ersättning för det. När ersättningen för sådana inköp beräknas delas kostnaden upp på ett visst antal år.

Slitage med mera

Om din funktionsnedsättning medför ökat slitage på kläder, extra kostnader för tvätt, inredning eller utrustning i hemmet kan du få handikappersättning för detta.

Olika boendeformer

Vård på sjukhus och andra institutioner

Om du vårdas på sjukhus eller någon annan institution får du behålla din handikappersättning om vården beräknas pågå högst sex månader. Om vården pågår längre tid än sex månader kan du bara få handikappersättning för de dagar du inte vårdas på institutionen. Du kan inte få ersättning för avgifter som du måste betala för vården.

En institution är ett familjehem, sjukhus eller en vårdinrättning som antingen ägs eller bekostas av stat, kommun eller landsting.

Servicebostad och gruppbostad

Om du bor i servicebostad eller gruppbostad får du ofta service som motsvarar det behov av hjälp som du annars skulle ha fått handikappersättning för. Men du kan också ha behov av hjälp som inte täcks av servicen i boendet. Boendet kan också medföra kostnader som räknas som merutgifter vid beräkning av handikappersättningen. Kontakta därför Försäkringskassan för att få veta vad som gäller i ditt fall.

Elevhem eller specialskola

Om du bor på ett elevhem kan du få handikappersättning om du har kostnader för personlig hjälp och service. Det gäller elevhem vid

- statlig specialskola
- riksgymnasium för döva eller hörselskadade ungdomar
- riksgymnasium för rörelsehindrade ungdomar.

Andra ersättningar

Engångsbelopp

Om du fått ersättning med ett engångsbelopp från en privat försäkring påverkar det inte din rätt till handikappersättning. Om du fått ett engångsbelopp för något från stat, kommun eller landsting kan du inte få handikappersättning för samma sak.

Ersättning från stat, kommun eller landsting

Om du får andra ersättningar från stat, kommun eller landsting som stöd för det hjälpbehov eller de kostnader du har på grund av din funktionsnedsättning kan du få handikappersättning bara om det inte gäller hjälp eller kostnader som du redan får ersättning för. Försäkringskassan kan också bedöma att du borde kunna få ersättning för ditt hjälpbehov eller dina kostnader genom något annat stöd än handikappersättning.

Hur ansöker man om handikappersättning?

Du ansöker om handikappersättning på en blankett som finns hos Försäkringskassan och på vår webbplats www.forsakringskassan.se. Du kan få hjälp av Försäkringskassan att fylla i ansökningsblanketten. Du ska också lämna in ett läkarutlåtande om din sjukdom eller din funktionsnedsättning. Om du nyligen lämnat in läkarutlåtande kanske du inte behöver lämna in ett nytt.

Om du inte är nöjd med beslutet

Om du anser att beslutet är felaktigt kan Försäkringskassan pröva ärendet igen. Skriv i så fall till Försäkringskassan och begär omprövning. Information om hur du gör finns i beslutsbrevet.

Om Försäkringskassan vid omprövning kommer fram till att inte ändra beslutet kan du överklaga till förvaltningsrätten. Information om hur man överklagar finns i omprövningsbeslutet.

Utbetalning

Handikappersättning betalas ut varje månad. Om du vill att din handikappersättning ska betalas ut till någon annan måste du lämna en skriftlig fullmakt till Försäkringskassan och tala om vem pengarna ska betalas ut till.

Bo utomlands

Om du bosätter dig utomlands omfattas du av det landets socialförsäkring och har därför inte rätt till handikappersättning från Sverige. Kommer du tillbaka till Sverige kan du ansöka om

handikappersättning igen. Men du kan få behålla din handikappersättning upp till 12 månader om du ska vistas i ett EU/EES-land. Om du vistas i ett land utanför EU/EES kan du få behålla ersättningen i sex månader.

Arbeta utomlands

Du kan få handikappersättning om du bor i Sverige och arbetar utomlands. Men du får inte arbeta utomlands mer än 12 månader för att du ska få behålla din handikappersättning. Om du arbetar i ett EU/EES-land har du rätt till stöd från landet du arbetar i.

Anmäl alltid förändringar!

Du måste anmäla alla förändringar av ditt hjälpbehov eller dina kostnader eller andra omständigheter som kan påverka din rätt till handikappersättning. Anmäl förändringen till Försäkringskassan så snart som möjligt men senast 14 dagar efter att du har fått reda på förändringen. Om du fått för mycket pengar kan du bli skyldig att betala tillbaka.

Mer information

Faktablad är inte lagtext i ämnet. Se också broschyren "Om du har en funktionsnedsättning" och faktabladen

- Bilstöd
- Assistansersättning
- Arbetshjälpmedel

Du hittar allt informationsmaterial på www.forsakringskassan.se. Där kan du också enkelt och snabbt sköta en del ärenden med hjälp av våra självbetjäningstjänster.

På vår telefon för självbetjäning 020-524 524 kan du beställa intyg, blanketter och broschyrer. Du kan också göra vissa anmälningar.

Frågor?

Har du frågor kan du använda Hanna, vår digitala assistent på webben. Hon svarar på de vanligaste frågorna om våra försäkringar och tjänster och vägleder dig till rätt information. Du kan också ringa direkt till vårt Kundcenter 0771-524 524 och till Nationell förmedlingstjänst för texttelefoner 90 160.

Försäkringskassan kontrollerar

Försäkringskassan kontrollerar de uppgifter som du lämnar. Det kan gälla inkomst, frånvaro från arbete, civilstånd eller var du bor. Vi har informationsutbyte med andra myndigheter och samkör våra register med uppgifter från bland andra CSN, arbetslöshetskassorna och Skatteverket.

Att medvetet lämna felaktiga uppgifter eller låta bli att anmäla förändringar som kan påverka rätten till ersättning kan vara brottsligt. Försäkringskassan polisanmäler alla misstänkta bidragsbrott.